

Jože Vugrinec

Jože Ftičar (1930–2017)

Ob profesorjevi 5. obletnici smrti

Jože Ftičar se je narodil v Gomilicah na dólinskem delu Prekmurja 10. aprila 1930. V rodnem kraju je obiskoval osnovno šolo, gimnazijo pa v Murski Soboti. Študij slavistike je končal na ljubljanski univerzi. Že kot študent je zbiral narečno gradivo po dólinskih vaseh: za Slovenski lingvistični atlas (SAZU Ljubljana) in za Atlas slovanskih narečij (Moskva). Po končanem študiju je bil najprej lektor za slovenski jezik pri dveh filmskih institucijah (pri Triglav in Viba filmu), nato pa največ delovnih let preživel – vse do upokojitve – pri nacionalnem radiu in televiziji (danes RTV). V prostem času je pisal in prevajal, to največ iz madžarščine. Z ženo Marico si je postavil miren dom v Mekinjah blizu Kamnika. Umrli je 30. aprila 2017.

Ves čas svojega življenja je tudi literarno ustvarjal. Največ svojih umetniških in strokovnih stvaritev je objavljaval v katoliškem zborniku *Stopinje*, pri katerem je bil član uredniškega odbora 23 let, od leta 1994 pa vse do smrti. V *Stopinjah*, pri katerih je bil eden od najzvestejših in najbolj plodovitih sodelavcev, saj ni samo pisal vanje, ampak je mnoge tudi opremil z umetniškimi fotografijami (prve in zadnje strani platnic idr., saj je rad fotografiral), je že od leta 1980 pod psevdonimom Štrkov Joužek (tudi Jožek) najprej v mnogih nadaljevanjih priobčeval v prekmurskem narečju oz. v njegovem domačem govoru zanimive zgod-

be iz svojih otroških in mladostnih let. Te zapise je izdal v knjigi v dveh delih z naslovom *Za nápršnjek vedrine* (I. del leta 2004, II. 2006). S prej omenjenimi nadaljevanji in s knjigama nam je zapustil bogatost dólinskega prekmurskega narečja in bogato podobo nekdanjega dólinskega Prekmurja.

Od njegovih strokovnih objav je vredno omeniti vsaj dve: *Izseljenski besednjak prekmurščine* (Zbornik soboškega muzeja 11–12, Pokrajinski muzej, Murska Sobota 2008, str. 31–39) in *Dijaki soboške gimnazije v primežu vojne in okupacije* (Stopinje 2014, str. 130–132). V prvi njen avtor podrobno prikaže trojezični prekmursko-hrvaško-angleški slovar duhovnika Ireneja Petričaka iz 60. let prejšnjega stoletja, vendar je besedilo ostalo v rokopisu. Kar je velika škoda, saj po Ftičarju pomeni najobsežnejši slovar prekmurskega besedišča do tistega časa. Nastal je v dveh knjigah v Illionisu v ZDA med medžimurskimi in slovenskimi izseljenci. Druga objava pa nam v dveh nadaljevanjih (drugo v *Stopinjah* 2015, str. 123–129) prikaže generacijo soboških dijakov, ki so sodelovali v prekmurskem vojnem času proti okupatorju, torej del domače zgodovine v II. svetovni vojni v času madžarske okupacije.

V *Stopinjah* je prof. Ftičar objavil tudi celo vrsto kratkih poročil, ocen o monografijah, brošurah, zloženkah idr., ki so bile vsebinsko vezane na njegovo domačo pokrajino in katerih avtorji ali uredniki so bili Prekmurci. Tudi priložnostne, spominske zapise in drugo.

V vsem času, ko je bil član uredniškega odbora *Stopinj* in je moral prihajati na njegove seje v Prekmurje, ali ko je bil nekaj dni na počitnicah doma, v Gomilicah, je prišel na obisk v soboško Pokrajinsko in študijsko knjižnico. Včasih le na prijateljski pogovor v pisarno direktorja, z vpraša-

nji o njenem delu in napredku, kdaj tudi s kakim predlogom, največkrat pa s prošnjo, da smo mu izposodili kaj takega, česar v kamniški knjižnici ni mogel dobiti. Ali pa je on nam podaril kaj novega, posebnega.

Delo pomurske regionalne knjižnice je spremljal zelo pozorno. Posebno ga je zanimalo, kdaj bomo v Soboti dobili novo, prepotrebno knjižnično stavbo. Pravzaprav je poleg njega vse najznamenitejše prekmurske osebnosti zanimal prav problem rešitve premajhnega prostora z gradivom bogate knjižnice. Tako npr. prof. dr. Franca Zdravca, prvega upravnika Študijske knjižnice Murska Sobota, univ. prof. na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in člana SAZU Ljubljana, dr. Antona Vratušo, visokega jugoslovanskega in slovenskega politika, tudi člana SAZU in (so) ustanovitelja Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije na Petanjcih, prof. dr. Vaneka Šiftarja, lastnika prej omenjenega posestva fundacije (z *Vrtom spominov in tovarštva*) ter v prvih desetletjih prejšnjega stoletja predsednika upravnega odbora najmlajše študijske knjižnice na Slovenskem (tj. Študijske knjižnice Murska Sobota), tudi neke vrste svetovalca takratnemu aktualnemu direktorju; pisatelja Ferdo Godino, škofa dr. Jožefa Smeja, akad. slikarja Franca Mesariča, prof. Jožeta Hradila, oba urednika Pomurske založbe Murska Sobota, Jožeta Tenarja, direktorja Pomurske založbe Murska Sobota, mag. Gezo Ernišo, častnega škofa EC v RS itd., itd. (Vsi tu omenjeni so – žal – že pokojni). Tudi rojak, prvi predsednik RS, Milan Kučan, se je problema pomanjkanja knjižničnih prostorov dobro zavedal in je knjižnici s svojimi darovi (najbrž tudi s sugestijami pomurskim županom in Ministrom za kulturo RS, v pripravi na gradnjo je bil to Jožef Školč) veliko pomagal pri gradnji.

Z vsemi tu zapisanimi in mnogimi drugimi ljudmi se je vodstvo knjižnice srečevalo med leti 1982 in (s presledki med leti 2007 in 2012) vse do leta 2012, ko knjižnica ni le dosegla uspehov drugih območnih slovenskih knjižnic v Sloveniji, temveč jih je (nekatero) tudi presegla (potujoča knjižnica, ki vozi gradivo celo v Porabje na Madžarsko, z odličnim sodelovanjem med madžarskimi in našo v dobro slovenske narodnosti na Madžarskem in madžarske v Sloveniji, z večjimi knjižnicami na Hrvaškem, Slovaškem in v Avstriji, z večino območnih in osrednjih knjižnic v Sloveniji, posebej s pomurskimi v Lendavi, Ljutomeru in G. Radgoni itd.).

Prof. Jože Ftičar je ves čas svojega življenja gojil ljubezen do lepe slovenske knjižne besede in do enako lepega prekmurskega narečja, ki je nad 200 let bilo tudi prekmurski knjižni jezik. Bil je človek slovenske besede in slovenskega človeka. Rodne pokrajine in njenih dobrih ljudi. Tudi soboških knjižničarjev.

Da je bil tak, da nas je imel rad, nas spoštoval in cenil, tudi potreboval, je takratnemu vodstvu soboške knjižnice potrdil skoraj vedno, ko je prišel domov, v svoje drago, rodno Prekmurje. Zato ne more biti čudno, da se je direktorju knjižnice in posredno tudi vsem soboškim knjižničarjem po njegovi, moževi smrti, soproga Marica Ftičar, že drugič zahvalila; tokrat s stavki, med katerimi smo nekatere manj pomembne za razumevanje našega prispevka izpustili:

Mekinje, 11. 9. 2017

Spoštovani gospod profesor Jože Vugrinec!

Lepo pozdravljeni! Bilo mi je milo pri srcu, ko sem prebiral Jožetovo pismo, ki Vam ga je napisal in

*poslal v mesecu marcu letos. To pismo je bilo namreč zadnje, ki ga je napisal. Pred tem že dolgo ni mogel pisati. Samo svoji nečakinji v Avstralijo je še poslal s težavo napisano pismo nekaj časa pred tem, ko je napisal tudi Vam. Kar preseneča me, da se je še vsaj toliko poglobil v preteklo dogajanje okrog soboške knjižnice in ljudi, ki so najbolj zaslužni za tako uspešno vsestransko delovanje Pokrajinske in študijske knjižnice Pomurja /..../.
Dragi gospod Jože Vugrinec, bodite lepo pozdravljeni v želji, naj vam bo poplačano vse, kar dobroga storite.*

Hvaležna Marica Ftičar

prof. Jože Ftičar (Stopinje, 2018)

¹ Jože Ftičar je pismo J. V. pisal v prvih dneh meseca marca 2017, saj je na pisemski ovojnici odtisnjena štampljka z datumom 8. 3. 2017. V pismu samem, napisanem z roko, datuma namreč ni; najbrž ga je – že hudo bolan – pozabil zapisati. Bomo pa pismo, ki ga omenja tudi soproga Marica Ftičar, objavili v eni od naslednjih števil *Prekmuriane*, če bomo o prof. Ftičrju še pisali. Pa tudi njeno zahvalno pismo kot odgovor na sožalje, ki ga je knjižnica poslala njej ob smrti ljubljenega moža.